

אין נשמור על מרחב משותף מכבד בתקופת הרמדאן?

פברואר 2026

איך נשמור על מרחב משותף מכבד בתקופת הרמדאן?

מסמך זה נועד לסייע ביצירת סביבה מכבדת ורגישה בתקופת חודש הרמדאן, במרחבים משותפים ומגוונים, מתוך התחשבות בצרכים ובמשמעויות של החודש עבור מוסלמים.

רמדאן הוא החודש התשיעי בלוח השנה המוסלמי. משמעות המילה **רמדאן** (בערבית: رمضان) היא "חום לוהט" או "שרב". כינוי זה נובע מכך שהחודש חל היסטורית בימי הקיץ החמים, ומסמל את "שריפת" החטאים של המאמינים באמצעות הצום והתקרבות אל הדת. חודש הרמדאן הוא הרבה יותר מצום – זה חודש של רוחניות, סולידריות והתחדשות פנימית. במהלך החודש, מוסלמים שצמים נמנעים מאכילה ושתייה מהזריחה עד השקיעה, מקדישים זמן לתפילה ולעשיית צדקה, ומתמקדים בחשבון נפש וחיזוק הקשרים החברתיים. בסוף החודש נחגג עיד אל-פטר (חג אל-פטר), חג של שמחה והודיה.

השנה בסימן "ביטחון ושלווה", חודש הרמדאן נחגג בצל אתגרים משמעותיים בחברה הערבית, המתמודדת עם גל אלימות קשה וחוסר ביטחון אישי. כארגונים מחויבי גיוון והכלה, יש לנו תפקיד חשוב בהענקת מעטפת של תמיכה. מעבר לצדדים הטכניים של הצום, חשוב להביע סולידריות עם העובדים והלקוחות, לאחל להם חודש של שקט וביטחון, ולהכיר בכך שהחג הוא גם זמן לתפילה עבור שינוי חברתי חיובי.

איך אפשר לשמור על שגרת עבודה תוך התחשבות ורגישות כלפי חברים, עמיתים ושכנים מוסלמים בתקופה הזו?

01 ברכות ופנייה

האיחולים המקובלים לחג הם "רַמְדָּאן פָּרִים" (رمضان كريم) או "רַמְדָּאן מְבָאֲרַכ" (رمضان مبارك). לא נהוג לומר "חג שמח", כי רמדאן אינו חג אלא חודש של שלום של צום, התבוננות וקהילתיות. בסיום החודש, בעיד אל-פטר, מקובל לברך "עיד מְבָאֲרַכ" או "כָּל עָאם וְאַנְתָּם בְּחַיִּיר".

02 התחשבו בצמים ביחס לתכנון פגישות ושעות עבודה

הצום נמשך מהזריחה עד השקיעה ולכן ייתכן שינוי ברמת האנרגיה במהלך היום, בעיקר בשעות אחר הצהריים. מומלץ להימנע מפגישות ארוכות בשעות המאוחרות של היום ולא לקבוע פגישות סמוך לשעת שבירת הצום (איפטאר).

השנה שבירת הצום חלה בסביבות 17:30-18:00, רוב הצמים מתחילים להיערך לארוחה המפסקת ב-15:00, ולכן מומלץ להימנע מקביעת פגישות אחרי שעה זו. אם אפשר, גלו גמישות בשעות העבודה ותאמו מול העובדים עצמם, שכן יש מי שיעדיפו לעבוד עד יותר מאוחר ואחרים שיתחילו מוקדם יותר את יום העבודה.

03 כבדו את זמני שבירת הצום (איפטאר)

שבירת הצום מתקיימת סביב השעה 17:30. רבים מתחילים להיערך לארוחה ולבשל משעה 15:00-15:30, וזהו זמן שמוקדש למשפחה ולקהילה. לכן מומלץ להימנע מקביעת פגישות, שיחות עבודה או שיחות טלפון בשעות אלו. בשעות הערב, רצוי שלא להתקשר בזמן הארוחה עצמה – זה בערך כמו להרים טלפון בזמן ארוחה מפסקת של יום כיפור. במקרה דחוף, אפשר לשלוח הודעה ולשאול מתי נוח לדבר, ורצוי לעשות זאת אחרי השעה 18:30, כשעה לאחר שבירת הצום.

04 זמני תפילה במהלך היום

במהלך הרמדאן עולה חשיבות התפילות, ואדם עשוי להיעדר למספר דקות במהלך היום לצורך תפילה. יש לאפשר זאת באופן טבעי כחלק משגרת היום.

05 אכילה ושתייה במרחב משותף

התחשבות באנשים שצמים מוכרת בחברות ובדתות שונות, שבהן יש מי ששומרים יותר על מצוות דתיות וכאלה שפחות או כלל לא. גם כאן, מומלץ להימנע מאכילה או משתייה בפני עמיתים שצמים. במהלך תקופה זו, עדיף שלא להניח כיבוד במרכז שולחן הישיבה. במקום זאת, מומלץ למקם את הכיבוד ופינת הקפה בצד או בפינת האוכל. אין צורך להסתיר, אך כן כדאי להימנע מהצבה מופגנת במרכז השולחן או במקום בולט, ולנהוג ברגישות.

06 הבינו מי צם ומה ההשלכות של הצום על הצרכים של הפרטניים של אנשי הצוות

לא כל מוסלמי בהכרח צם, וחלקם פטורים מסיבות אישיות או רפואיות. שאלות ישירות לגבי צום עלולות להיתפס לעיתים כבחינה של מידת הדתיות, ולכן מדובר בנושא רגיש. אם עולה צורך לשאול, יש לעשות זאת בשיחה פרטית ולא מול אחרים, ועדיף כאשר יש קשר אישי שמאפשר זאת. ניתן לשאול: אם הצום רלוונטי עבורך היום ואם נדרש משהו מאיתנו, נשמח לשמוע ולבחון יחד מה יכול לסייע.

07 תקשורת שיווקית ולקוחות

פנייה ללקוחות: זהו זמן מצוין עבור הארגון לפנות ללקוחותיו מהחברה הערבית במסר של הוקרה וברכה, תוך הפגנת מודעות לצרכיהם המשתנים במהלך החודש.

רמדאן הוא לא רק צום, אלא חודש של תפילות, התחדשות פנימית, חיזוק קשרים חברתיים ותרומה לקהילה. רוצים לדעת יותר?

התעניינו בכנות – שאלו את החברים והעמיתים שלכם איך הם מציינים את הרמדאן, מה משמעותי עבורם, ושתפו את המסמך הזה כדי שכולם יכבדו ויצאו מביני עניין.

בברכת רמדאן כרים - رمضان كريم!

מרכז אקורד